

ERNIYO'KO GURUTZIA

(Azkeneko indar-neurtzeetan aldeera irabaziya.)

Ekaitz aserre ta ugeldiak amaitu dira;
 Chukatu dira ibar loitsu ta urlepuak,
 Uztargi eder baten bitartez bere pakia
 Biali diyo gizadiyari Jaungoikuak:
 Semedi bikañ ta eder baten buruzaria
 Bizarzuridun aiton argi ta ospetsuba
 Seme ta guzi ontziratzen da sartalderako
 Utzirikanen alde batera sorlekuba,
 Igarotzen da itsaso arro apartsubetan
 Onuntza dator boga ta boga sartaldera.....
 Españan dago..... aruntza ez da ezer kausitzen:
 «Au da España, lur senduaren bukaera»
 Onela diyo, eta irtenik ontzietatik
 Semedi bikañ mardul batekin legorrera,
 Sasi ta baso igarorikan aldapa-gora
 Dijua nekez mendi-goi baten tontorrera.
 Aitor da bera, aitona zarra; Erniyon dago
 Euskal-mendiyeen mendi lenengo nagusiyan
 Bi aritzekin gurutz'aundi bat berak egin du
 Eta ipiñi arkaitz-gañan agiriyan.
 Illuna dator eta gabaren isiltasunaz
 Entzuten dira otso oyubak basartian
 Chistu lirañen soñu eztiya mendi-gañan
 Irrintziyaren oyartzun otsa urrutiyen.
 Seme illoben talde galanta begira dauka
 Bañan Aitorren begiya dago oskarbiyan.
 Illargiyaren errañu batek dizdiatzen du
 Bere arpegi bekoki eta begietan,
 Eta illoba gaztechuenak ematen diyon,
 Arpa eder bat arturik bere eskubetan
 Gurutz, aurrian zutik jarririk abestutzen du
 Ezti-eztiro zortziku gozo legunetan:

Agur gurutze maitagarriya

Agur gurutze laztana,

Ilkor gaşuen icharopena

Ludi onetan zerana:

Bedeinkatuba zure magalan

Beso zabalik datzana

Zugatz batetik sortu zan gaitza,

Bestetikan osasuna:

Aren sagarra garratz samina

Biziya kendu ziguna,

Bańan betiko bedeinkatuba

Zuk zintzilik daukazuna.

Zugatz azpian zoratioaz

Galdu zan Ama lenena:

Madarikatu dezala Jaunak

Kerizpe zugatz arena;

Bedeinkatuba zure besuak,

Nonai zabaltzen dutena.

O, Gurutzea, O, Gurutzea,

Urkabe gogor lakarra:

Betor lenbailen zu laztantzera

O, icharopen bakarra,

Ta odol bagaz zu gozatzer

Betor lenbailen Goitarra.

Onela diyo ta išildu da. Bere semiak

Arriturikan danak diote begiratzen:

Estuasunaz arri biurtu balira legez

Bulartzar ayek arnasik ere ez dute artzen;

Gogartietan ondoratuba aiton maitiak

Bere begiyak Gurutzari ichachirik.

Illargiyaren errañubetan begiratuba

Ińon ez dauka ludi ontako irudirik;

Bańan batetan su zerutarrak jo balu legez

Eta nabaitu igarlearen etorriya

Abesten ditu bere semien etorkizunak

Onak bezala itzalak eta galgarriyak:

Nik diodana entzun bezate

Zerubak eta ludyak,

Eta oyartzun izugarritan

Erantzun baso mendiyak,

Zubek ere bai entzun nazute

Entzun bai ene sendiya:

Aitorren Jauna Jaun bakarra da

Altsu, illezkor, aundiya.

Utsak dirade aren aurrian

Be oyetako altsuak;

Odeyak dira bere gurdia

Dunbotsak bere oyuak,

Jauregia du oskarbi ori,

Goi-goyan bizi-lekua:

Orrengatikan Aitorren Jauna

Deituko da Jaungoikua.

Bere izena esaten dute

Ekaitzak amurrubetan

Bere izena pizti zatarrak

Beren orru marrubetan,

Berari deika egoten dira

Eres zoli ez tietan

Uso zuriyak, chori politik

Kabichuen onduetan.

Agindu zuben ta sortu ziran

Legor itsasu aiziak,

Alchatu ziran mendi tontorrek

Eta jechi ur bidiak:

Apaingarritzat egin zituben

Sasi zugatzez betiak,

Ta ludi onen sendogarritzat

Osin ondorikabiak.

.

¡Erniyo mendi, Erniyo mendi
Mendi guzien lenena!
Emen Aitorren gorde-bidia
Zugan Jaunaren almena:
Uki dezake zure tontorra
Asarre itsasubarenak,
Arro gañezka dabillenen;
Ez oñ erromatarrenak.

Arranotzarrak, ¿zer zabiltzate
Aitorren gorde lekuan?
Sartu bazaizte, sartu zerate
¡Zubentzat zori-gaiztuan!
Beto z gudari burniz joziyak
Aurre atze eta albuari;
Lartaundar batek altzairu-ordez
Bizar beltza du kolkuan.

Gudariotsak asaldatu du
Aitorren kabi ber'bera:
Eup'egin seme, irrintzi lasai.....
Bildu guziyok batera.
¡Ain dantzatu aizkoratzarra
Ezker eskubi! ¡Aurrera!
¡Ekin gogorki! ¡Errez ill seme!
¡Gora! ¡Gora! ¡Gaiindu zera!

.

Azken itz oyez izozten zaizka ezpañartian
Dardarizuba zabaltzen berriz gorputzian
¿Zerk izutzen du? ¿Zer ikusten du? Bañan darraio
Zorrotz josirik bere begiyak Gurutzian:

Ez, ez, Gurutze maitagarriya,
Ez, ez Gurutze laztana,
Ene semien icharopena
Ludi onetan zerana:
Beti betiko izango dute
Zugana zaletasuna.

Guda ondoren bare-aldiya
Ona Jaunaren orduba:
Gaur jayo zaigun aurcha chikiya,
Chikiya bañan altsuba
Berrionaren lege biguña
Zabaldutzeroa dijua:
Lege onetan seme maitia
Uztartzu zure gogua.

Gurutziaren itzal gozuak
Gordetzen zaitun artian
Izango zera ospetsubena
Urez eta legorrian:
Zure aitonak bilduko dira
Aritzaren kerizpian
Oitura zarrak gorde ditezen
Oso'osorik bakian.

Zure echeko muskil maitiak,
Izarra bezelakuak,
Zure artalde zuri bikañak
Arkumez ugaritsuak,
Zure chekorrak gizen'gizenak
Betiak zure soruak:
Anitz oneski emango dizu
Zeru-goitik Jaungoikuak.

Bañan ¡ai! nere esakizunak
Azten zaizkitzun eguna!.....

MANUEL LECUONA TA ECHABEGUREN